

图 11-1 208

Figure 2

Սուրբ Դրբին խորքերը շատ ունի բնորոշակի
կերպով կենար ներկայացուիլ ։ Բայց հարկաւոր չէ
այնպէս րնել ։ Լեռնին հաստատուելու թէ Տէրոջ
թնկերքին հաղորդութեանը մասնակցելու հա-
մար հաւատոյ հրապարակական գաւանդութեան մը
և Վատուոյ ու իր մոզովութիւն Տէրութեան մը
նկու պահանջութիւն՝ Սուրբ Դրոյց մտերացնելով
ուսմանը իշխանութեամբն է ։ Առ նաեւ նախնական
ինքնզոյնը քրտմին համեմատ է ։ Ինչպէս որ ատա-
լուոյ ցարդու եղաւ ։ Դասիոյ ԽԳ՝ զիւրյն 3-5 համար-
ներուն մարգարէութիւնը յայտնադէտ աւետարա-
նական անհատութեան մասնակցին մը ։ Եւ եկե-
ղիոյ նախնի դարերուն մը ։ Երբոր խեղահատե-
կը միտաւ թեան կընդունուէր, կամ երբոր աղա-
յութեան ոտին մկրտուող մը առաջին անգամ՝ հա-
ղորդութեան կընդունուէր, սովորութիւն եղած էր
չէ թէ միայն հաւատոյ գաւանդութիւն մը և իւր-

Աւետարանին համար :

ԵՆԵՂԵՑԻՆ ՊԱՏՈՆԵԱՆԵՐԸ

«Աւտի մէք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'աղա-
չենք» : Բ. Կրիսթ. Զ. 1 :

Աւետարանը տեսնելով թէ Կորնթոսի Եկեղեցիին
անդամներէն ոմանք՝ սուտ առաքեալներէն և ինք-
զինքնին լուսոյ հրեշտակներ ձևացնող ու ար-
գարութեան պաշտօնեաներ ըլլալու պահանջում
գաղտնիքներէն հրապարակած , և միամտու-
թեամբ աղքատ և գրգռուած ըլլալով՝ իր վրայ ա-
նարգ գաղափարներ ունին , անոնց սխալ գաղա-
փարները ուղղելու և իր առաքելական պաշտօնին
հոգեւորութեանը՝ բարձրութեանը և ահաւորու-
թեանը նկատմամբ անոնց մտաց մէջ պարտուպատ-
շած եղող յարգանք և անհանձութիւն արգելու
համար , քննաքննի մէջ պարունակուած այս մեղմ
բայց ազդող սկան խօսքերը ուղղեց՝ ըսելով , «Աւ-
տի մէք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'աղաչենք» : Ա-
ւետարանը այս իմաստայից՝ վսեմ և եռանդուն խօս-
քով աղքատութեամբ կրթացարէ Աւետարանին
պաշտօնեաներուն ունեցած գործը :

Վրիստոսի պաշտօնեաները խիստ մեծ և երեւելի
գործի մը կանչուած են : Ընտել քանի որ իրենց
կոչմանը վերաբերեալ պաշտօնեական ամեն պար-
տաւորութեան մէջ հոգեւոյն Սրբոյ զօրութեամբ ,
հաւատարմաբար , անկեղծութեամբ , հաստատամտու-
թեամբ և հաւատքով յառաջ կ'երթան , ամեն կեր-
պով ապացոյց կուտան թէ իրենց կոչումը թէ-
պէտ Եկեղեցիին միջոցով՝ բայց ուղղակի Աստուծ-
մէ քննուած են : Ընտել իրենց ունեցած ահաւոր
և վսեմ կոչման մեծութեանը նայելով՝ կրնան հա-
մարձակիլ այս ազդողական խօսքերը ըսել թէ՝
Սրբոյ Աստուծոյ գործակից ենք — Աստուծոյ հետ
գործողներ ենք — Աստուծային հօր ձեռքով զօ-
րացած գործիչներ ենք : () Եւ յառաջ երթանք ու-
րեմն ցուցունել թէ՝ Վրիստոսի Աւետարանին հա-
ւատարմ պաշտօնեաները ի՞նչ են : Աւետարանը
փորձառական գաղափարութեամբ կը ցուցունէ և կը
հաստատէ թէ՝ Ընտել իրենց գործին յատկութեանց
նկատմամբ :

Ա. Վրիստոսի էն : Այս խօսքը յայտնապէս կը
հաստատէ թէ՝ Եկեղեցիին պաշտօնեաները թէ և
իրենց ունեցած կոչման և ձեռնարկած հոգեւոր և
օգտակար գործին նկատմամբ բարձր և վսեմ դիրք
մը ունին , բայց նոյն ատենը խոստահագոյն վե-
ճակ մ' ալ ունին : Ընտել գործաւորներ , բան-
ւորներ ու պաշտօնեաներ են , և չէ թէ տէրեր ,
իշխաններ և հրամայողներ : Աւետարանին պաշտօ-
նեաները իրենց ունեցած պատուական կոչման հա-
մար և ո'չ մէկ ատեն մը կրնան պահանջել թէ
իրենք Աստուծոյ Եկեղեցիին վրայ տիրելու իշխա-
նութիւն մ' ալ ունին : Ընտել թէպէտ գործա-
ւորներ ու Աստուծոյ բանին սպասաւորներ են , բայց
վարձկան գործաւորներ չեն . անոնք չեն կրնար
վարձկաններու պէս գործել : Վարձկանները փոխ-
են ընդ , թէ իրենց յանձնուած հօտը ի՞նչ կ'ըլ-
լայ . անոնք փոխորդի մը և վտանգ մը տեսնալ-
ուն , բնաւ հոգ չեն տանիր հօտին , այլ անմի-
ջապէս կը փախչին , վախճալով որ՝ չըլլայ թէ հօ-
տին տէր կենալով և անոնց առաջը անցնելով՝ ըս-
պանացեալ փոխորդիկն զոհերն ըլլան : Վարձկան-
ներուն գործը իրենց յանձնուած հօտին շողքոր-
թութիւն ընել , և զանոնք սուտ ապահովութեան
մէջ պահելն է . բայց Վրիստոսի պաշտօնեաները
չեն կրնար հօտին մէջ տիրած անհոգութեանը ,
մարմաւորութեանը ու դէպ իկործանում առած
քայլափոխին շողքորթել . անոնք քաջութեամբ
ձայն կը բարձրացնեն , անարգական խօսքերը և
արհամարհող վարմունքները անոնց քաջութեանը
և հաստատամտութեանը վրայ և ո'չ մէկ ատեն մը
ազդեցութիւն կրնան ընել որ անոնք հօտը և ի-
րենց հոգեւոր գործը ձգեն : Աւետարանին պաշտօ-
նեաները անգործ մարդիկ չեն : Երկհոգութիւնը ,
շահասիրութիւնը և փոխոխամտութիւնը քննա-
բարկէ զանոնք անգործութեան կ'առաջնորդեն :
Վրիստոսի փառքին համար աշխատող պաշտօնեայ
մը ո'չ պատիւ կը մուրայ իբրեւ վարձկան՝ որ ա-
նարգանք տեսածին պէս իր գործը ձգէ , թող եր-
կնք իր վրայ դուռն , թող երկիրը իր գործին տակ
սասանի , և թող զԺողովը իրեն դէմ աղաղակէ ,
բայց անիկա երկհոգ չէ որ իր գործը ձգէ , նա
մասնաւոր փոխորդիկներն և յուզմունքները նպաս-

տաւոր կ'ըլլան իրեն որ իր սուրբ գործին մէջ աւելի
հաստատ կերպով յառաջ երթայ : Աւետարանին պաշ-
տօնեան փոխորդիկն ալ չէ որ իր խղճին դէմ կ'առ-
բանի մը հաւանութիւն չտալուն և անյողող դմա-
լուն պատճառաւ բիւրաւոր փորձանաց մէջ ինկած
և ճնշուած ատենը իր միտքը փոխէ , այլ տառա-
պանքներն ու վտանգներն զինքը աւելի հաստատա-
միտ կ'ընեն և կը քաջալերեն որ աւելի եռանդով իր
գործին մէջ յառաջ երթայ : Կարճ խօսքով Աւե-
տարանին պաշտօնեան տէր չէ՝ իշխան չէ , վարձ-
կան չէ , և անգործ չէ , այլ Եկեղեցիին պաշտօն-
եան , Աստուծոյ սպասաւորը , և Վրիստոսի ազդե-
ին մէջ աշխատող բանւորն է : Սուրբ Վրիստոս
անոնց գործը տարբեր նկարագրութիւններով և
այլաբանական խօսքերով կը ցուցունէ , և կը հա-
տատէ թէ անոնք գործաւորներ են : Աւետարանին
պաշտօնեաները Աստուծոյ Ժողովուրդին վրայ հսկող
դէտերն են : Եւրեւ. ԼԳ. 7 : Ընտել մարդոց հոգի-
ներուն որսորդներն են : Մատ. Գ. 19 : Ընտել Ա-
ստուծոյ խօսքին սերմերը մարդոց սիրտերուն մէջ
ցանդողներն են : Սաղ. ԺԶ. 6 : Ընտել Վրիստոսի
արիւնովը գնուած ոչխարներուն հովիւներն են :
Պրք. Ի. 28 : Բոլոր այս այլաբանական ստորագ-
րութիւնները յայտնապէս կը ցուցունեն թէ Աւե-
տարանին պաշտօնեաները գործելու համար մեծ և
շատ երեւելի գործք մը ունին . բայց պէտք է որ
քննենք թէ անոնց գործը ի՞նչպէս գործ մըն է :
Ընտել գործը :

(ա) Հոգեւոր գործ մըն է : Աստուած զանոնք կան-
չած է , չէ թէ մարմնոց , այլ հոգեւոր հետ գոր-
ծելու : Ընտել գործը ըստ որում հոգեւոր գործ մըն է ,
ուրեմն իրենց գործածած միջոցներն ալ հոգեւոր մի-
ջոցներ , և սատանային ամուր բերդերը կործանելու
համար գործածած զէնքերն են հոգեւոր զէնքերը ըլլալու
են : Վրիստոսի պաշտօնեաները ըստ որում հոգեւոր
գործի մը կանչուած , և այն գործը յառաջ տանելու
համար հոգեւոր միջոցներ ու զէնքեր գործածելու
հրաւիրուած են , ուրեմն անոնց բոլոր դիմունքնե-
րն և նպատակներն ալ հոգեւոր ըլլալու են : Եր-
բոր մարմնաւոր մարդիկ մարմնաւոր խորհուրդնե-
րով անոնց հոգեւոր դիմունքներուն մէջ մար-
մնաւորութիւն խառնել կ'ուզեն , պաշտօնեայ մեծ
պարտաւորութիւնն է մերժել այն մեկնութիւնները
և դէմ զինիլ ամեն խոհեմութիւնով , որ իրենց հո-
գեւոր գործքին միտք մը չհասնի : Կոյն ինքն Պօ-
ղոս Աւետարան առանկ ըրած չէ՝ : Տես . Բ. Կորնթ. Ժ.
Ժ. 2-4, 10-12 : Մարմնաւոր մարդիկ ամեն դարու
և երկրի մէջ Աւետարանի պաշտօնեայ հոգեւոր
դիմունք մարմնաւորութիւն տալու ջանքէն և աշ-
խատութենէն և ո'չ մէկ ատեն մը պիտի դադարին՝
մինչև որ հոգեւոր մարդիկներ չըլլան : Պաշտօնեայ
պէտք է որ ամեն բանի մէջ լուսաւորեալ և մա-
քուր խղճմանք ունենան , և այս բաւական է որ
իրենց հոգեւոր դիմունքներուն մարմնաւոր մեկ-
նութիւն տուող մարդոց համբերութեամբ , կարեկ-
ցութեամբ և շարունակեալ աղօթքով նային և
դիմանան :

(բ) Ընտել գործը ինչպէս գործ մըն է : Պաշտօ-
նեայ գործը քանի որ հոգիներու — ապականեալ ,
ապստամբ և Աստուծոյ կառավարութեան դէմ
թշնամութեամբ զինեալ հոգիներու — հետ է , հար-
կաւ շատ դժուար և ծանր գործ մը ըլլալու է : Ե-
րկեկեղեցիին մը պաշտօնեան իր գործին ծանրու-
թիւնը և դժուարութիւնը չզգար , ուրեմն մարդոց
մէջ տիրող կրքերուն և բնական ապականութեանց
զօրութիւնը պէտք եղածին պէս զգացած չէ : Պաշ-
տօնեայ մը հոգեւոր գործին ծանրութիւնը և դը-
ժուարութիւնը ան ատեն աւելի կ'աւելնայ , երբ
դուրսէն և ներսէն բաղմամբ , զօրաւոր և եր-
բմն իրենց չար նպատակները յաջողութեամբ կա-
րող թշնամիներէ կը պաշարուի : Եւրոպ. արտնոյ
վրայ պաշտօնեայի մը դիւրագոյաց , փափուկ և
բանեւորն խորը թափանձող միտքը — մարմնաւոր
մարդոց եկեղեցիին մէջ աւելում ձգելու բռնած
դիրքերն են — Վրիստոսի գործին յառաջդիմութեա-
նը դէմ՝ յարուցած արգելքն են — Աստուծոյ Ժող-
ովուրդին մէջ տիրող թմրութիւնը և անզգայու-
թիւնը — Եկեղեցւոյ գործակալաց իրենց յանձնեալ
օգտակար գործոց մէջ ցուցուցած պաղութիւնը և
անհաւատարմութիւնը — ընտանեկան հոգիքը — Ե-
կեղեցիին հոգիքը — Վրիստոսի գործին հոգեւոր
— համեստ և բարի դիմաւորութեամբ կատարուած
գործքերու և խօսքերու ծուռ և բժականի մեկ-

նութիւններ տալը և : Պաշտօնեայի մը գործը այո՛-
կը ծանրացնէ և կը դժուարացնէ , բայց շնորհօ-
քն Աստուծոյ յուսահատական և անտանելի չը-
նին : Աւետարանի պաշտօնեայ մը որչափ ծանրու-
թիւն կը զգայ , երբ կը տեսնէ թէ կամակոր և խը-
ռովայոյ մարդիկ անոր հոգեւոր նպատակները չը-
յաջողցնելու , անոր բարի համբաւը արատելու , ա-
նոր պաշտօնական ազդեցութիւնը հիմնադրուած
կործանելու , և անոր դէմ ունեցած թշնամութիւն-
նին վրէժխնդրութեան հոգեւոր յաջողութեամբ հա-
մար միշտ յարմար և պատեհ Ժամանակ կը փնտը-
ուն : Պաշտօնեաներուն հոգեւոր գործը թէ և այս
տեսութիւններով ծանր և դժուար գործ մըն է ,
բայց տալիսին՝

(գ) Վ. Կրիսթ. Զ. 1 : Եւրոպ. արտնոյ պաշտօնեա-
նեան գործ մըն է : Այս աշխարհիս մէջ չկայ անանկ
գործ մը որ Աւետարանի պաշտօնեայ ունեցած հոգե-
ւոր գործին չափ հանդիսաւոր և վսեմ ըլլայ . և չկայ
անանկ գործ մը որ իր ենթակային վրայ ամենածանր
պատասխանատուութեան բեռ մը բեռնէ , քան որ-
չափ պաշտօնէի մը հոգեւոր գործը : Աւետարանի
պաշտօնեայի մը գործը վսեմ և հանդիսաւոր է ,
ըստ որում Աստուծային գործ մըն է . բայց ան
նոյն ատենը ծանր և հարկու պատասխանատու-
ութեան մը գործ է , ըստ որում հօտին ամենամեծ
և յաւիտենական շահերը մասնաւոր տեսութիւնով
մը իրենց ողջամիտ վարդապետութիւններէն , բարի
օրինակներէն և իմաստուն և փորձառու դատողու-
թիւններէն կախուած է : Ընտել հօտին համար
Աստուծոյ հաշիւ պիտի տան : Եւր. Ժ. Գ. 17 : Այն
պաշտօնեայի որ Պօղոս Աւետարան այս գործին
հոգեւոր բնութեան վրայ փորձառական դպացու-
մըն ունի , չպիտի աղաղակ ըսելով՝ «Եւ այս բա-
նեւորն ո'վ բաւական է» : Բ. Կրիսթ. Բ. 16 : Վրիս-
տոսի պաշտօնեաները :

Բ. Աստուծոյ գործակիցներն են : Վրիստոս
ցուցունել թէ անոնք գործաւորներ են , և թէ իրենց
գործը հոգեւոր գործ մը ըլլալուն պատճառաւ ,
ծանր , դժուար , վսեմ , ահաւոր և պատասխանա-
տուութեան գործ մըն է : Այս դիմաւորութիւնները
կրնայ ըլլալ որ Վրիստոսի հաւատարմ պաշտօ-
նեայ սիրտերուն մէջ երկիւղ , սուկում և ահա-
ւոր ծանրութիւն մը աղդէ , օն ուրեմն անոնց քա-
ջալերութեանը և ուրախութեանը ձեռնառու ըլլա-
լու համար Աւետարանին հետ ըսեմ թէ՝ Ընտել Ա-
ստուծոյ գործակիցներն են : Աւետարանին պաշ-
տօնեաները իբրեւ գործակից Աստուծոյ՝ անոր կա-
ռավարութեանը , վարչութեանը , առաջնորդու-
թեանը և պաշտպանութեան ներքինն են : Մարդ-
կային թշնամութեան ալիքները թող փրփրին ,
անոնց դէմ զԺողային փոխորդիկները թող փնէն ,
փորձութեան մութ ամպերը ահաւելի ձայններով թող
որոտան անոնց դէմ . անոնք Աստուծոյ առաջնոր-
դութեանը և հսկողութեանը տակն են : «Եթէ
Աստուած ի մեր կոյս իցէ , ո'վ իցէ մեզ հակառակ» :
Ո՛վ կրնայ մեզի միտք հասցնել , ազդեցութիւն իս-
կործանել , և հոգեւոր գործքներուն յաջողութեա-
նը արդիւր ըլլալ : Ընտել իբրեւ գործակից Աստու-
ծոյ՝ Անոր պաշտօնին և իր եկեղեցւոյն հոգեւոր
պիտոյքը լեցնելու ջանքին մէջ շարունակեալ հա-
ւատարմութիւն մը ցուցունելու են : Պաշտօնեայ
իբրեւ գործակից Աստուծոյ անհրաժեշտ կերպով
Վրիստոսի նպատակներուն , և մարդոց հոգիները
փրկելու համար անոր ունեցած մարդասիրական դի-
տաւորութեանց յառաջդիմութեանը համար աշ-
խատելու են : Ընտել Աստուծոյ ունեցած հոգեւոր
նպատակին ծառայելու են : Աստուած իր նպատակ-
ները յաջողցնելու համար իր հաւատարմ պաշ-
տօնեաներէն , աշխոյժ , գործունեայ և ազդու գոր-
ծակցութիւն մը կ'ուզէ :

ԽՈՐՀԻՒՄԱԾՈՒԹԻՒՆ
(ա) Աւետարանին պաշտօնեաները եթէ Աստու-
ծոյ գործակիցներ են , թող ուրեմն Աստուծոյ հետ
համակամութեամբ գործեն : Ընտել իրենց հոգե-
ւոր գործքին մէջ երբեք յաջողութեան չպիտի ու-
նենան մինչև որ զիրենք ոչխարներու հովիւներ ըլ-
լալու կոչող Աստուծոյ հետ համաձայնութեամբ և
համակամութեամբ չգործեն : Թող խօսինք իր խօս-
քին պէս , թող գործենք իր ուզած ճամբով , և ան
ատենը կը յաջողիք :
(բ) Պաշտօնեայ Աստուծոյ հետ ունեցած գոր-
ծակցութեան մէջ ան ատեն ազդու յաջողութիւն-
ներ պիտի վայելն , երբոր խորունկ զգան թէ ի-

բնէք ամէն կերպով տկար ըլլալով Եստուածային զօրութենէն կախում ունին: Պաշտօնեայք զմարդիկ փրկութեան առաջնորդելու գործիքներ են, բայց այս գործիքներուն աղբակցութիւն, զօրութիւն և յաջողութիւն տուող մեծ պատճառը Եստուած է: Գիտութեան և շնորհաց գանձը Եստուածն է, և պաշտօնեայք ալ այս գանձին ընդունարան հոգեղէն ամաններն են: Եւս երկրաւոր, հոգեղանգութեան և տկար ամանները գիտութեան, իմաստութեան և շնորհաց հոգեղանգ գանձեր հանելով՝ զմարդիկ կը հարստացնեն, բայց գանձը Եստուածն է: Պաշտօնեայք թող սերմանեն, տնկեն և ջրեն. բայց թող գիտնան թէ Եստուած է որ կ'օրհնէ, և սերմանումը բանին սուրբ սերմերը սրբութեան և մեղաւորաց յաւիտեանական փրկութեան համար պողպատէ կ'ընէ: Ա. Կրք. Գ. 7-9: Պաշտօնեայք թող քաւորդեն աւետարանը, բայց թող զգան թէ Եստուած է որ իր բանին քարոզութիւնը ազդու կ'ընէ ըստ զորեան, բայց թող ճանչնան ալ թէ իրենց գտած հոգեւոր յաջողութիւնը ուղղակի և անմիջապէս Եստուածն է: Եւստուածն է որ զորութիւնը Եստուածն է:

(Գ) Եւստուածն է որ զորութեան և մարտիկ խղճմանքով կը գործեն, թող մէկը անոնց ունեցած աղքատութեանը, ըստ երեւոյթի ունեցած աղքատութեանը և մարդկային սխալմանց համար՝ դառնութեամբ, արհամարհանքով և բժշակութիւնը բնաւորութեամբ չը վարուի: Եւս որ գանձը կ'անարգէ, իրենց Տէրը կ'անարգէ: Եբք. Ժ. 17: Ա. Տէ. Ե. 17-19:

ՊԻՏԵՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔ

Եւս ձեռքն որ երկնից կապոյտ կամարն ստեղծեց մեր «վրան»՝ ըլլալով, անոր անհամար գանձան տեսակներ ու գեղեցկութիւն ունեցող վարդապետն ալ պատրաստեց անոր պայծառութիւնը քօղարկելու, և իրենց բազմաթիւ ու մշտափոփօս ձեւերով զմեզ զմայլեցնելու:

Զուրկ, ուրիշ ամէն նիւթական գոյացութիւններուն նման, իր մասունքներուն մէջ շատ կամ քիչ աստիճանաւ ներքին տաքութիւն կը պարուենակէ: Տաքութեան հակամարտութիւնն է անգայտացնել ան բանը՝ որուն մէջ որ ինք կեցած է ուստի, ան մասունքներն որ անոր մակերեսովին վրայ են, ու վրանին ջուր կենալով անոր ծանրութենէն վարը պահուած չեն, ենթակայ են այն անգայտացողից զօրութեանն ու շոգիի ձեւն առնելու: Եւս իր բոլոր գիտցուած շոգիներուն, ու ջրածխէն և անուշադրի կաղէն ի զատ բոլոր կողերուն ամենէն թեթեւն է, հեռաւորէս իր թեթեւութեամբն օդին մէջ ելլելու կը հակամարտի: Օդը ալ զանիկա իր մասունքներուն մէջ կ'ընդունի, ինչպէս որ սպունգ մը խոնավութիւնը կը ճըճէ: Բայց և այսպէս, երբ անիկա մթնոլորտին մէկ այս ինչ կարգին կամ անոր մէկ հոսանքին հանգիստի, որ զանիկա առաջ շոգիի դարձնող ներքին տաքութիւնը քաշել առնելու չափ բաւական պաղ եղած ըլլայ, այն ատեն անիկա իր առիճ ձեւն առնելով ջրոյ մաս մը պիտի ըլլայ. կամ եթէ սառեցնելու չափ պաղութիւն ըլլայ, ձիւնի կամ կարկուտի մաս մը: Եստուածն է որ զորութեան հաւաքումը մը, ապա մը կը բաղկացնէ: Եւստուածն է որ զորութեան բաւականութեամբ ըլլայ, ու զայն պաղեցնող գործողութիւնն ալ բաւական ժամանակ տէ՛, ամպին քանակութիւնը մթնոլորտին վերջերս կը քաշուին շատ կըլլայ, և աւելցած ջուրը՝ խիստ շատ տոգորուած սպունգէն վազածին նման հեղեղներով յերկիր կ'իջնայ:

Վասնորոյ սխալ է սա հասարակ տպաւորութիւնը թէ անձրեւին աղբիւրները նոյն ինքն ամպերն են, և թէ անձրեւն անոնք կը բերեն ովկիանոնէն ու երկրին մէկ տեղէն միւս տեղը կը տանին: Երկնից գանձերը կըրող կառքն օդն է. անիկցէ որ անձրեւ կը ճնի, ու ամպը գոյանալն ալ միայն այն գործողութիւնն սկսող քայլերն են՝ ու նաեւ նշան մը, թէ մթնոլորտը, շատ կամ քիչ, անձրեւ յա-

աւջ բերելու վիճակին մէջն է:

Եւստուածն օգուտը շատ է: Սենք անոնցմէ միայն երկուքը պիտի յիշենք: Կախ, անոնք երկուքը չափազանց տաքէ և պաղէ պաշտպանելու կը ծառայեն: Երեւոյթն ահարկու ճառագայթներն անոնցմով ընդմիջատուած են, որ եթէ անոնք չըլլային, ասոնք շարունակաբար մեր վրայ իյնալով, թէ բուսական և թէ կենդանական կեանքը պիտի այրեր ու չըրցնէր: Եւստուածն Երբայեցուց համար տրուած անձրեւներուն մէկն էր, թէ Եստուած երկինքն անոնց վրայ պղնձի պէս պիտի ընէր: Աւ նաեւ կը ծառայեն իբրեւ երկրին բոլորակը քաշուած վերաբերու մը, տաքութեան չափազանց շոգեղանքն արգիւնելու համար: Եւս մարդ գիտէ որ ուշ հասնող բուսականներն աւելող սառչոյն հաղիւ երբեք ամպային գիշերուան ատեն կ'ըլլայ: Եւսպէս, ամպերը մեր հագած հանգիստին նման մեզ չափազանց տաքէ և պաղէ պաշտպանելու ծառայելով, մեր Սայր Երկրին հանգիստն են, անոր բոլոր զաւկներուն կենացն ու հանգստութեանը պիտոյքը մատակարարելով:

Եւստուածն իրենց թէ ձեւերուն և թէ գոյներուն գեղեցկութեամբն աչքը կը յաղեցնեն: Եւս զաշտի մը շքեղ երեւոյթը, անոր գոյներուն վայելուչ գանգալութիւնը, գեղեցիկ շարժումը, և փոփոխող շուքերը որ լեռներու և ձորերու վրայէն արագ արագ կ'անցնին, մշտնջենաւոր զմայլման առարկաներ են բոլոր այն անոնցներուն, որոնք զգացողութենէ բոլորովին զուրկ չեն: Եւս նաեւ գեղեցիկ ներկերն ու ամենէն վարպետաշէն գործարաններն երբեք չեն կրնար հաւաստել այն զարդերուն, որով Եստուած մեր երկրաւոր բնակարանը կը զարդարէ: Եւս մէջ կը նշմարենք թէ անոր փառքն ինչպէս կը սիրէ գեղեցկութիւնն ու իր բարեբար սիրան ինչպէս հաճոյք չը զգայ իր արարածներուն զուարճութիւնն պարզելով: Եւս ասոնք առանձնական դասիկոնի մը մէջ պահուած պատկերներ չեն, որ միայն հարուստները կրնան տեսնել, այլ հաւասարապէս սփռուած են անոնք բարձրին ու խոնարհին, իշխանին ու գեղջիկին առջին: Եւս քաղքի ու թէ հեռագոյն անբնակութեանց մէջ, ուր ամենայն ոք կրնայ անոնց գեղեցկութիւնն իմել ու նշմարել անոր իմաստութիւնն ու խելքը որ զանոնք ստեղծեց է:

Եւսպէս՝ ամպերն ուրիշ ամէն արարածոց նման, մեր սիրան առ Եստուած կը վերցնեն: Կը սովորեցնեն մեզի զանիկա ճանչնալ, սիրել, ու պաշտել: Որոտումներն որ անոնց տատանող ծոցերէն կ'իջնեն, անոր ձայնն են որ իր իշխանութիւնն ու գերազուանութիւնը կը հռչակեն: Եւս վերջին օրն երբ ինք պիտի գայ աշխարհիս պատմութիւնը վերջացնելու, անոնք ալ փառաւոր ճոխութեամբ իր հետ պիտի ըլլան իբրեւ բոլոր երկրին Գառաւորին հետ: «Եւս ամպերով կու գայ, ու ամէն աչք պիտի տեսնէ անիկա, և անոնք որ զանիկա խոցեցին, և անոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրիս բոլոր ազգերը»:

ՄԱՍԿԵՐԻՆ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՆ ԿՐԹԱՅԻՆ ԳԻՏԱԲԹԻՒՆ

Մարդս ամէն շարժման նման ընելու կարողութիւնն ունի, բայց ի թռչելու շարժումն: Եւս զանազան շարժումներն բնելու համար կատարեալ հասակի ու առողջ վիճակի մէջ եղող մը, զլիսոյն մէջ 60 ոսկոր, սրունից ու ոտացը մէջ 60, բազկացն ու ձեռքերուն մէջ 62, ու մարմնոյն մէջ 67, նաեւ 434 մկաններն ունի: Սիրտը մէկ րոպէին մէջ 64 անգամ կը բաբայէ, և վասնորոյ մէկ ժամուն մէջ 3840, մէկ աւուր մէջ 92160 անգամ: Կախ մէկ ժամուն կարծ միջոցին մէջ արիւնը երեք անգամ ամբողջ շրջան կ'ընէ: Եւս շաւոր էակաց ու աղդուած մարմիններն քաղցատաքար ունեցած արագութեամբ վրայ սա կրնայ ըսուիլ՝ որ կերելի թէ չափն ու կազմութեամբ քիչ ազդեցութիւն ունին, ոչ ալ անոնց արագաշարժութեան զօրութիւնը համեմատաբար է, թէեւ՝ մարմին մը ուրիշ մարմնոց մը սա չափ շարժում տուած ատեն՝ անոր համար՝ իրեն շարժման սա չափը կորսնցուցած է, կ'ըսենք: Յամարշարժ կոչուած կենդանին ամենեւին փոքր կենդանի մը չէ, բայց մէկ աւուր մէջ միայն 100 կանգուն տեղ կրնայ քաշել: Որք մը 50 երկվայրէնի մէջ միայն հինգ մասնաչափ տեղ կը սողայ, բայց բամբակաճի կոչուած միջատը՝ մէկ ժամուն պակաս ատենի մէջ իր երկվայրէնի 20 միլիոն անգամը տեղ

կրնայ թռչիլ: Եւս կոչուած կողերու անման մեծ կենդանին հինգ րոպէի մէջ մէկ մղոն տեղ կրնայ վազել: Վիթ (ճէյրա) կոչուած կենդանին մէկ րոպէն մէկ մղոն տեղ: Թաթարիստանու վայրէնի ջրին անկից աւելի արագութիւն մ'ունի. արծաթ մէկ ժամուն մէջ 54 մղոն տեղ կրնայ թռչիլ. ու Կախարան բազէ (շահ) թռչունը 16 ժամուն կարծ միջոցին 50 մղոն տեղ կրնայ հասնիլ: Սաստիկ հոյ մը մէկ ժամուն մէջ 60 մղոն տեղ կըրթայ. Եւս մէկ վայրկեանի մէջ 1.142 Եւրոպական ոտք տեղ:

ՄԵԳԱԼԵՐԱՆ ԳՆՏԵՐԱՐԱՐ

Կալինեանից Մէգալեքը անուն լրագիրը՝ Գաղիոյ Կիլիկի անուն գիւղին մէջ պատահած հետաքրքրական պարագայի մը վրայով տեղեկութիւն կու տայ: Երկրագործ մը արտի մը մէջ 250ի շափ փեթակ ունէր, որոնց մէջ խիստ բազմաթիւ միջուկայ: Սարգստ մը հետ հինգ ձիով կառք մը ղեկից որ փեթակներուն մօտն եղած պատէն քիչ մը հող վերցնէ: Կառավարը ազարակն երթալով ձիերը ծառի մը կապեց: Գրեթէ անմիջապէս ետք միջուկներու բազմութիւն մը՝ կամ պատէն հող հանելով իրենց փեթակը շարժելէն զրգուելով, կամ մթնոլորտը դիպուածով Եւրոպականութիւն մ'ըստանալէն մղուելով, տրուած նշանի մը հնարան գելով կըլլու նման իրենց փեթակներէն զուրկ թափեցան, ու միջ կատարութեամբ ձիերուն վերայ յարձակեցան: Իսկող կենդանիները մէկ վայրէ կենի մէջ զուրկներէն միջէն ոտքերնին բոլոր վին մեղուով պատած էին: Միջէն անգամ քիթերնուն ծախն ալ անոնցմով լցուած էր: Եւս կառավարը հոն եկաւ, դառաւ որ իր ձիերէն մէկը մեռած գետինի վրայէն էր, ու միւսներն ալ կատար զաբար ասոնց անդին կը տապալէին: Իրեն պառաւովը շատ մարդիկ եկան. ասոնցմէ մէկը հասց որ մեղուները վրնտէ, բայց անոնք անոր վրայ յարձակեցան, անանկ որ պարտաւորեցաւ ըն մէջ թաղուիլ, ու միջէն անգամ իր գլուխը քանի մը երկվայրէնի ջրին տակը պահել որ անոնց ձեռքէն ազատի: Կիլիկի քահանան ալ քաղաքաւ ձիերուն մօտնալու, բայց կատարած ճիշտըն ան ալ փախուցին: Վերջապէս երկու ջրործի (Եւրոպէն Եւրոպայի) բերուեցաւ, ու մեղուներուն վրայ անոնցմով ջրուելով, շատ մը մեղուներ ձիերու վրայ սաղեցան կամ փախան: Եւստուած մեղանիւ ձիերն անանկ վնասուած էին որմէլ ժամուն մէջ մեռան: Վնասուած մեղուաց արժէքն էր 60 Եւրոպական լիւր, ու ձիերունը 100 լիւր: Կախն մը որ առաջ նոյն փեթակներուն մեղուները տանուելով սաղիճագ մեղուցիք էին:

ՄԵԳԱԼԵՐԱՆ ԳՆՏԵՐԱՐԱՐ ՈՐՈՇԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Երբեք խիստ զարմանալի կերպ մ'ունին բերնի որսալու: Էտեւեալ պատմութիւնը կը զգանենք փարիզի «Գոսնթիթիւսիոնէլ» լրագիրէն տուած, որուն հրատարակիչը՝ Եւրոպէն գանուէր Գաղիացի զննորդականի մը նամակէն առնելով՝ «Եւրոպէի մը առաջ բնիկ գիւնուորներուն խոմբը հրամանատարը լուր մ'առաւ թէ, Մազովրան մօտ Մոսթականի միջոցականները եղ բորենի մը տեսնուելու է, որ հարիւր կանգունի չափ խորութիւն ունեցող քարայրի մը մէջ փակեց է: Եւս միջոցական հրաման տրուեցաւ որ քարայրին դուռն զրոյշային կտոր մը կապ մը փոքր շղթայ մ'առած քարայրը մօտն առանց գէշքի, միայն մօմ մը հետ նինն առած. ու մէկ ժամուն չափ ատենի մէջ, մեծ զարմանս դիտողաց ահագին բորենի մ'երեւայ թռչելէն կապ անցուած, ու ոչխարի պէս ընտանք բար հետերնին քաշելով: Երբեք բորենի տուած քաղաքութեանը նոյնիւր, կենդանին մօմին ըստ շլանալով, փոքր շունի նման կը թռչու որ թէ ձեռք տանին ու շոյեն, ու նոյն միջոցին որսորդ նայի որ անոր թռչելը կապէ, ու այսպէս անոր և իցէ վնաս մ'ընելուն առաջը կ'առնու: Բայց այսպէս, երկու օր ետքն երկու զննորդ քաղաքութեանց աս կենդանիներուն մէկէն, յանկարծակի կատարութիւնը վրան եկաւ, թռչելէն կապերը խաճեց ու կտորէն յետոյ երկու բռնողները գետինը զարնելով փախաւ: Ինչիկներուն առ օրսերուն մէջ ցուցուցած համար կուտեանն ու յանդգնութեանը հաղիւ թէ Կախ

ԿԼԻՄԵՆՏԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Ընտնեք որ ուշագործութեամբ կ'արդացած են նախ-
նայց գրութիւնները կ'եղրակացընեն թէ ցուրտին
հիմակուան աստիճանը, առջինէն շատ պակաս աս-
տիճան է: Վաղղիւյ գետերը — այսինքն, Լուսնոն
ուրիշ — ամէն տարի կանոնաւոր կերպով կը սա-
ռէին, անանկ որ ամբողջ բանակներ իրենց կառ-
քերովն ու բեռներովն անոնց վրայէն կրնային անց-
նել: Մինչև անգամ Հոովմի Տիբերիս գետն ալ
նիւ: Սինչև անգամ կը ըսէ թէ, Չմեղ գետին
կը սառէր. ու Նիւմէնայ կը ըսէ թէ, Չմեղ գետին
կը սառնելու համար սառը կոտորիլ հարկաւոր
էր: Հորատիոսի գրութեան շատ տեղերն այնպէս
էր: Հորատիոսի թէ Հոովմի փողոցները սառով ու
կը ցուցնեն էին: Ուրիշոս կը վստահացնէ թէ
Սիւ ծովն ամէն տարի կը սառէր, և աս բանին ըս-
տեղութեամբ համար այն նահանգին կառավարը
վրայ կը ցուցնէ՝ անոր անունը յիշելով: Վարձ
վրայ կը ցուցնէ, բոլոր այն նախնիք՝ որոնք Վաղղիւյ,
Գերմանիոյ, Բանոնիայի և Թարակիայի կլիման կը
յիշեն, ամէնքը կը միաբանին թէ տարւոյն ամէ-
նամեծ մարդ գետնին երեսը ձիւնով ծածկուած էր,
անկարող ըլլալով ձիւնապտուղ, խաղող և շատ
ուրիշ պտուղներ հասցընելու:

ՋՈՐԴՆ ՏՄԱՐ ՊՅՈՒՆ

Հիմակուան սքանչելիքներէն մէկը համարուելու
է Պ. Տը Սէնթ Սիմոն Սիբարտին գտած գործէքը,
որով մէկը կրնայ գետի մը տակ կէս ժամու չափ
պտտուիլ: Պ. Առանշան անուն անձը հրապարակաւ
փորձ մ'ըրաւ, ու Սէնթ գետին տակը երեսուն ու
հինգ րոպէ կեցաւ: Ըս գործէքին շէնքին վրայով
բոլոր սովորիլ կըրցածնիս սա է. — Ոտքէն մինչև
գլուխը խեղճ հանգերձ մըն է, հետը սաղաւարտ
մ'ու գուլպա ալ ըլլալով, որով հագնողը ջուրին
տակը կ'իջնէ, առանց ջուր ներս առնելու վտանգի.
սաղաւարտը կափարիչ մ'ունի որ ջուրին մէջ մըտ-
նելու վայրկեանին օդը դուրս կուտայ, և կատարե-
լայտ ջուրին մէջ մտնուածին պէս՝ ջուրին ձնշու-
թիւնն այս կափարիչն ամրակից կը գոցէ: Ընչ-
քան համար սնտուկով օդ կայ հետը, որ խեղճ հան-
գերձին կանաչի գրուած է սաղաւարտ (համար) նման:
Ըս սնտուկը խոշորակի մ'ունի որով օդը սաղաւար-
տին մէջ կ'երթայ, որպէս զի շնչառութիւնն ա-
ռանց դժուարութեան ըլլայ. ու փոքր խցան մ'ալ
կայ՝ որով օդը կը կառավարուի ուղղուածին չափ առ-
նելու: Ընչէլը դժուարացածին պէս նշան կը տը-
րուի, ու փորձն ընողը նորէն ջուրին երեսը կը
հանուի:

Փայտը ամբարշտէն աւելի դիմացուն ընելու պարզ մե-
ղաց մը:

Երգէն յայտնի է թէ դանազան տեսակ փայտեր
կան, որոնց ամենն ալ իրենց տեսակին աստիճանէն
աւելի չեն կրնար գիմանալ. բայց Եւրոպիոյ մէջ
հեռեւեալ գիւրերն ու պարզ միջոցը գործածելով
բնական աստիճանէն աւելի կ'երկմանայ:

Կտորուտ արջասպ կ'գործածեն հեռեւեալ եղանա-
կաւ:

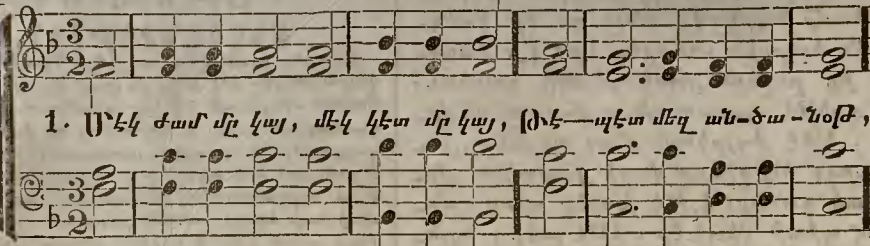
Թէ որ փայտը խիստ երկայն ու խոշոր է, պէտք
է հողին վրայ պահելնէն, մէկ ծայրին լաստիկ շին-
ուած խոշորակի ունեցող անօթ մը դնել, որ լին-
անգին գոնէն 7 կանգուն բարձրութեան մէջ գըտ-
նուած և հեղուկի վերածուած կապուտ արջասպ
պարունակող աւազանի մը հետ հազարակիցելու է:
Ըս կերպով հեղուկը փայտին բոլոր երկայնու-
թեանը մէջ շրջելով իր մէջ պարունակուած ար-
ջասպը փայտին ծակերուն մէջ կը մնայ. իսկ ջուրը
փայտին միւս ծայրէն դուրս կ'իջնէ ծակերուն կամ
պարպտ տեղերուն մէջ գտնուած նիւթերը հետն ա-
ռած: Գործողութիւնը կատարեալ կ'համարուի երբ
փայտին միւս ծայրէն վազած ջուրը բոլորովին սոյ-
ծառ ելնէ:

Փորձը կը հաստատէ թէ 1 | 2 խորանարդ կան-
գուն մեծութեամբ փայտին 5 կամ 4 հօտայ ար-
ջասպ կը բաւէ:

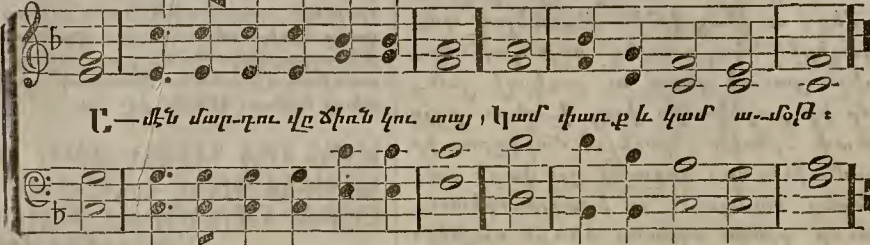
Թէ որ պարաստուելիք փայտին կտորները մա-
նր են, ինչպէս խեչ, խեչակ, ցից, ձողաբարձ.
ուրիշ կամ տոսն օրի չափ յիշեալ հեղուկին մէջ
թրջելու է: Ըսոր համար եօթը կամ ութը հօ-
տայ ջրին և հօտայ արջասպ պէտք է:

Փարիզի հասարակաց մեծ պարտեզը միշտ այսպէս
կընէ, և 100 լիտր ջրին մէջ 2 քիլօ (քիլօն 320 ար-
բաժ է) արջասպ կ'գործածէ:

ՄԵԿ ԺԱՄ ՄԷ ԿԵՅ, ՄԵԿ ԿԵՏ ՄԷ ԿԵՅ

1. Մէկ ժամ մը կայ, մէկ կէտ մը կայ, թէ — պէտ մեղ ան — ծա — նօթ,

Ե — մէն մարդու վը ծիւն կու տայ, կամ փառք և կամ ա — մօթ:

- 2 Գծով մը անտեսանելի,
Ենայտ մեր աչքերէն,
Տէրօջ գութը կը զատուի
Ենոր բարկութենէն:
- 3 Իսցյ մարդը՝ ան դէն անցած,
Գուցէ անհոգ մնայ.
Մինչև անցոյս և կորսուած՝
Գտողքի մէջ արթննայ:
- 4 Տէրն ո՞րչափ պիտի համբերէ
Ենոնց որ մեղք գործեն.

- Երբ բարկութեամբ պիտի ըսէ,
"Հանգիստը չմոռնէ":
- 5 Ո՞ր է այն ահաւոր սահման.
Յոյսն երբ կը վախճանի.
Ո՞վ մեղաւորը, այս պատասխան
Վերէն կու գայ ձեզի.
- 6 Եսօր ձեր Լստուծոյն ձայնին
Թէ որ պիտի ըսէք,
Չեր սիրտը ապստամբութեան
Եւ մի խտտացունէք:

ԸՆՏԵՆԵԼՅՈՒՆ ԼԵՍԵՐ

ԸՆՏԵՆԵԼՅՈՒՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

- 1. Օգուակներն ուղղամենէն փոքր հասակէն սկսե-
լով, անմիջապէս հնազանդելու հարկաւորութիւնը
մարբերուն մէջ տալաւորեցէք:
- 2. Հաստատութիւն ու ազնուաբարոյութիւն
միատեղ գործածեցէք: Թող զաւակներնիդ միշտ
հասկընան թէ ինչ որ կ'ընէք՝ միտքերնիդ ալ ձիւղ
ան է:
- 3. Երբեք բան մը մի խոստանաք անոնց՝ մինչև
որ կատարելապէս վստահ ըլլաք թէ խոստացածնիդ
կրնաք տալ:
- 4. Եթէ փոքրիկ տղի մը պատուիրէք որ բան
մ'ընէ, ցուցուցէք իրեն թէ ինչպէս ընելու է, ու
նայեցէք որ ընէ այն բանը:
- 5. Միշտ ուղղեցէք ձեր զաւակները, Կամփոք-
րեա՞ք ձեզի չնազանդելուն համար, բայց երբեք
բարկութեամբ մի՛ պատժէք զանոնք:
- 6. Ինչաւ առիթ մի՛ տաք հասկընալու թէ կրնան
ձեզ վշտացնել, կամ կամբերնիդ ձեռքերնուդ հա-
նել տալ:
- 7. Եթէ անառակութեան ու կրից տեղի տան,
սպասեցէք մինչև որ հանգարտին, ու յետոյ իրենց
վարքերնուն անվայել ըլլալուն վրայով մեղմաբար
խօսեցէք հետեւին:
- 8. Յիշեցէք թէ յանցանք մ'ըրած ատեննին սրգ-
տիկ պատիժ մը տալը շատ աւելի աղու է, քան ըս-
պանալ որ եթէ ուրիշ ատեն նոյն յանցանքն ընե-
լու ըլլան, աւելի մեծ պատիժ մը պիտի տրուի:
- 9. Օգուակներն ուղղեք բան մը մի՛ տաք՝ ա-
նոր համար լալերուն պատճառաւ:
- 10. Ինչաւ մի՛ թողուք որ անգամ մ'ընեն այն
բանը որ ուրիշ ատեն նոյն պարագաներուն տակ
արդիւած էք ընել:

ԿԵՆՈՋ ԱՂԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պրանքին կ'ըսէ թէ, ի՞նչ պաշտօնատունէս քիչ
մը հեռուն շինուած գործարանի մը մէջն եղող շատ
մը գործարանիկուն մէջէն մէկ գործարար մը նըշ-
մարեցի, որ միշտ զուարթ տրամադրութեան մը մէջ
կ'երևէր, ու ամէն իր գիմացն ելլողներուն քաղոր
խօսք մը և ուրախալից ժպիտ մը կ'ընէր: Օրը որ-
չափ ցուրտ, ամպամած, կամ արեգակը գոցուած
ալ ըլլար, իր երջանիկ ժպիտն անոր զուարթ գեմ-
քին վրայ արեգակի շառաւիղ մը կը փայլեցընէր:
Ըստու մը ասոր գէմն ելլելով ինչորեցի որ իր շա-
րունակ երջանիկ ոգի մը կրելուն գաղանքն ինձ
ըսէ: Վաղանիք չկայ, տօքթօր, պատասխանեց.
Ի՞նչ կ'ընէ ամենէն աղէկ կրնալուն մէկն է, ու գործի
գացած ատենս միշտ ինձի քաջալերող քաղցր խօսք

մը կ'ընէ, ու երբոր տուն կը դառնամ, ժպիտով ու
համբոյրով մը դէմն կ'ելլէ. և անշուշտ պատարաստ
է, ու բոլոր օրուան միջոցին այնչափ բաներ ըրեր
է զիս հաճեցընելու, որ մէկու մը հետ խախտեալ
սիւ չըրար սրտէս: Ի՞նչ աղբեղութիւն ունի ուրեմն
կրնը մարդուն սրտին վրայ, զայն մեղմացընելու:
Զուարթ ու մաքուր զգացմանց աղբիւրն ընելու:
Ուրեմն քաղցրութեամբ խօսեցէք, օրուան աշխա-
տութիւնները լմնալէն հոգը բարեմաղթութեան
մէկ երջանիկ ժպիտն ու մէկ քաղցր խօսքն ստա-
կով չէ, բայց մէկ տունն երջանիկ ու խաղաղ ընե-
լու մասին խիստ մեծ գործ կը տեսնէ:

ԿԵՆՈՋ ՅԱՅՈՂ ՈՒ ՉԽՈՂ ՎԻՃԱԿՆԵՐԸ

Եմերկայի Երգիկոյ Թորիկուն անուն լրագրոյն
մէկ թղթակիցը կ'ըսէ թէ, Սայլորդի մը կարօտու-
թիւն ունենալով Խոյանտացի մը կանչեցինք դոր-
ծերնիս տեսնելու: Ինքն իր պարտաւորութիւնը
շատ ճշգրտութեամբ կատարեց, ու իր լիզուն և վար-
քըն առհասարակ այնպէս էր, որ մեր զմայլմանն
արժանի էր: Իր աշխատութեանը համար իրեն վը-
ճարելէն յետոյ հետեւալ խօսակցութիւնն ունե-
ցանք. — "Ո՞րչափ ժամանակ է որ աս երկիրն ես",
ըսեք, "վաղը տարի մը կըլլայ, տէր իմ", ըսաւ
քաղաքավարութեամբ: "Կողաչեմ, քու երկրիդ
մէջ ի՞նչ գործով կը զբաղէիք": Մարդը րոպէ
մը կարմրեցաւ, ու գլուխը ծռեց, բայց անմիջապէս
մարդու մ'աղաչութեամբ գլուխը վեր վերցընելով
համարձակութեամբ պատասխանեց, "Ես՝ Տայլե-
նի մէջ բժիշկ մ'եմ": Վիչ մը զարմանալով հար-
ցուցինք իրեն թէ ինչպէս եղեր է որ հիմա սայլ կը
վարէ: Իր պատասխանին ամբողջութիւնը սա էր
թէ, ինքն իր ընտանիքը Տայլենէն շնտակ Երգա-
կոյ բերեր է, բայց հոն հասած ատենն իր ստակն
այնչափ հատեր է, որ անկարող եղեր է իր արհես-
տըն ունեցողի մը երևոյթը պահելու. ասկից ի
զատ տեսեր է որ հոն ալ շատ մը երիտասարդ բը-
ժիշկներ կան, որոնք քաղաքի մեծնալուն կը պա-
սեն: Մեքենական արհեստ մը չունենալով ձի մը
ու սայլ մը գնէր, ու խելոյն սկսեր է թէ իրեն և
թէ իր ընտանեաց պարուստը ճարել: Ըսանկ մար-
դըն ազնուական մըն է:

ՊԵՏԱՌԹԻՒՆ Մ'ՈՒ ԳՈՍ ՄԷ

Երկու նկարիչ՝ հայկապ պալատի մը պատերը
նկարելու զբաղած էին. երկուքն ալ գետնէն քա-
ռատուն ոտքի չափ բարձրութեամբ շինուած անդարդ
կաղնածի (եռօք — եռլէս) մը վրայ կանգնած էին:
Ըստեցմէ մէկուն միտքն այնպէս գրաւուած էր իր գոր-
ծին, որ բոլորովին յափշտակուեցաւ, ու զմայլմամբ
պատկերին դէմը կայնելով մեծ հաճութեամբ աչքը
տնկած կը նայէր: Ուր ըլլալը մոռնալով կամաց

Թիւն կուենային իրենց խնդրուածքներն անոր ներ-
կայանելու: Թէ որ խնդիր ընողն խնդրուածքը
կարեւոր նիւթ մըն էր, անոր պատասխան իրեն
նոյն խի կուէն կըզուանար, թէ այսինչ բաներն
ընելու է և յուսալու է իր փափաքածն ատենին
ստանալ: Բայց թէ որ չնչին բան մըն էր խնդրա-
նին, ինչպէս բեռ մը փայտ, կամ քիչ մը ստակ,
միջոցներ հնարուած էին մէկ անձանօթ ճանքով մը
այս կարօտութիւնը լցունելու, անանկ որ խնդ-
րուածք ընողն կըհաւատար թէ Մարիամ լեց իրեն
և շնորհաց, և իր յաջողութեան լեքն կըտարա-
ծէր որ ուրիշներն ալ սիրտ աւնուն:

Այս անսրբական խաբէութեան գործադրութիւ-
նը քանի մ'առիս առաջ տորածայնեցաւ: Բայց ար-
քաքեւ այնչափ անձառնի բան մըն էր որ անհաւա-
տարի իրենէր. սակայն հիմա իրական բանի մը պէս
կըհաստատուի: Երբքերներն կըգրեն թէ նամա-
կի տուփը կ'առաջարկուէին ձեռքն է, և մէջը գրա-
նուած նամակներուն օրինակներն տպագրուած են:
Կատարեալն որ բոլոր գործերուն վրայ գատաստա-
նակն ընտելութիւն ըլլաւ: Եւ իսօք ըլլալու վայ-
է կըտուէ: Թէպէտ ակամայ ևս կըխոստովանիմ
որ այս սուտ հրաշքին գործքով եղած ըլլալուն կը-
հաւատաւ: Այնպէս ապա յուսալի է թէ անանկ
մարդոց որ չէ թէ միայն Քրիստոնէական կրօնքն
իրենց ժողովրդին չտոյնցողին՝ այլ իրենց վստա-
հութիւնն ունենողներուն գիւրհաստանութիւնը
այսպէս խաշ ըրին, անանկներուն զօրութիւնը պի-
տի իրծանեն: Եւ կրնայ ըլլալ որ կ'առաջարկուէին
ու խաբէութեան ասանկ ծաղ ու ծանակ ըլլալն ա-
ռանդորդէ արանց և կանանց որ Մատուոյ սուրբ
Խաչը կարգան, և ճշմարիտ ու մարտը Մա-
տուածապաշտութեան դառնան:

ԻՏԱԼԻԱ. Ինկտեմբերի 14. 1863, ամսաթուով Թի-
որենց պէն գրուած նամակ մը՝ Անգղիայէն ամ-
սորայ հանգստի մը մէջ կըտուէ, փառք Մատուոյ.
Երկրի առէն կողմերէն Անտարանի գործերուն վը-
րայով մըն հասած օգտակար լուրերն այնչափ շատ
ըլլալուն համար, հիմա ամսօրեայ նամակէ մ'ա-
ռան ամօրեայ համար մ'առաւել պէտք պիտի ըլլայ:
Գիտար բան մըն է, չնչին գիտար, ուսկից սկսինք
կամ ինչպէս այս պղծիկ սահմանին մէջ սղմեցնենք
մեր նիւթերն, անանկ որ Խաչիկոյ մէջ հիմա յա-
ռաջ գնացած Մատուոյ զարմանալի գործերուն վը-
րայով ճիշդ գաղափար մ'առնենայ: Իմ պարտա-
ւորութիւնս ձեր ընթերցողներուն առաջին սկզբը
նսկան աղբիւրներէն ստացուած իրողութիւններ
ընել է, խաբէութեան ու չափազանցութեան փախ-
չելով: Երանի՜ թէ Քրիստոնէականի ամէն տեղ ի-
րենց սրտին մէջ գնեն իրենց այս ահաւոր պատաս-
խատանութիւնը, որ ունին Պապական երկիր-
ներուն մէջ Անտարանին տարածութեան գունդն
արդէն բացուելուն համար: Այս մէկ միտնարական
դաշտ մ'առանկ կարճ ժամանակին մէջ այսչափ պը-
տուլ երկցուցած է. ոչ մէկսեղ մ'առնել լաւագոյն
նպատակի համար ստակ արուած է, կամ հաւատա-
րիմ աշխատութիւն մը այսչափ առատ վարձա-
րուած:

Խաչիկոյ մէկ ծայրէն միւս ծայրն չէ թէ միայն
բայ է Անտարանին բարոգութեանը, այլ ճշմար-
տութիւնը շատ փափաքանօք կըխնդրուի մեր ձեռ-
քերէն: Այս երկիր մ'այսչափ երկար ժամանակ
Մատուածաշունչ ներս մտնելու արգիլուած գո-
յուած, հիմա իր գաղտնի հունքի հասած ճիւղի-
ցած կըցուցնէ: Կարճ խօսքով լսենք. հիմակուան
մը բոլորակն եղած գաղափարի խախտումն երբեք
եղած չէ, բայց իմը բարեկարգութեանն առաջ
կամ անոր հետ եղած մարի գրգռման ատեն:

ՃԱՌՈՒ. Այս երկիրս որ Չինաստանու արե-
ւելեան կողմը քանի մը կ'զգին իրեն կրթողական, և
միջին ժողովուրդ ունի (գրեթէ Թիբեթաստանի
մեծութեան չափ), բոլորն հեթանոս են. բայց ա-
նոնք խիստ սրամիտ և սաղանդի տէր աղբ են և
բարոյաբանութեան մէջ խիստ շատ յառաջ գը-
նացած. այս քանի մը տարիներուն մէջ ստիպուե-
լան իրենց Կառավարութեան ընթացքը փոխել,
որ օտար աղբերուն հետ հաղորդակցութիւն ու իւր-
թղարկուած իւր հիմա, որ առաջ չէար: Սե-

ծամեններն որ շատ զօրութիւն ունին, այս փոփո-
խութեանը դէմ կըլենան, և իրենց թեւադրու-
թիւնն օտարականներուն չարիք հասցնելուն հա-
մար, Անգղիայի և Ամերիկայի և Գաղղիայի
անոնց դէմ պատերազմի ելնելու ստիպուեցան: Այս
երեք աղբերուն շոգենաւերն քանի մը շոգենաւեր և
ամրոցներ առնելէն զատ, Անգղիոյ ծովագետն 180,
000 բնակիչ ունեցող Քալիֆորնիա քաղաքը կոր-
ծանց, որուն մեծ մասն այրեցաւ: Այս անգութ
գործն Անգղիոյ ժողովրդէն խտիւր դատապարտը-
ւեցաւ, բայց կըլախցուի թէ պատերազմն յառաջ
պիտի երթայ, մինչև Կայսրն՝ որ խաղաղութիւն
կուզէ, այս պատերազմին պատճառ եղող մեծամեծ-
ներուն զօրութեանն ազատուի: Կառավարութիւնը
Քրիստոնէութիւն մտնելուն զօրութեամբ կըհակա-
ռակի, և կարելի է որ պատերազմով գունդ պիտի
բացուի Անտարանին:

Պատ. Պէկին որ Կոր Կառարանը Չինացւոց
լեզուէն ճարտնցւոց լեզուին թարգմանեց, կըտուէ.
«Այս ժողովուրդին հետ երեք տարի առնելու
թիւն ունենալէս ետքն, անտարակոյս կըսեմ որ
երկիրքն տակն առնցմէ ուրիշ աղբ մը չը-
կայ Անտարանն ընթերցելու աւելի պատրաստ, թէ
որ Կառավարութեանն ազատ թողուին: Բոլոր սըր-
տովս կըփափաքեմ որ այս ժողովուրդը Քրիս-
տոսի վայել լսէ առանց թուր գործածելու: Բայց
քանի որ անոնք Քրիստոսի գործոյն դէմ գնելու
համար Կառավարութեան բոլոր զօրութիւնը և սա-
տանային բոլոր խորամանկութիւնն ունին, եթէ
հիմա թնգանթը կ'ոտրաւելու և յաղթելու դայ,
Մատուոյ կամքն ըլլայ:

ՄԱՍԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԳԱՐԶԻ ԵՊԱՐԿՆԵՐԱՆ ԱՌԱՅԱԶՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մոլորայ անուն փոքրիկ կղզւոյն մէջ 3,500ի չափ
ընակիչ կայ, այս, կին ու աղջիկ. ասոնց ամէնքն
ալ քիչ մ'առաջ վայրենի հեթանոսներ էին: Բայց
սա հետեւեալ ցուցակը կը յայտնէ թէ անոնք հիւս-
նիչպէս կըյարգեն Անտարանը: Աս ցուցակը ա-
նոնց մէկ տարուան մէջ տուած տուրքերն են, առա-
կի ստակի հաշուով:

Իրենց հովիւին ապրուստին համար	9,660	72
Հովիւին տունը նորոգելու համար	575	"
Մատու մը շինելու և ուրիշ մա-		
տու մ'ալ նորոգելու համար	9,306	"
Մատուին զանգակ	4,818	"
Աղբատաց ողորմութիւն	920	"

Գումար 20,279 "

Իրենց խիստ աղքատ վիճակը խորհրդածութեան
տունելով, վերի անկեղութիւնը՝ հեթանոսութեան
խաւարէն նոր ազատուած դարձի եկողներուն վրայ
քրիստոնէական առատաձեռնութեան նշանաւոր ցոյց
մըն է: Անոնք սովորեւ են հոգեւոր յաջողութեան
ճշմարիտ սկզբունքը, այսինքն, փոխանակ ուրիշ-
ներէն օգնութիւն խնդրելու, ինքզինքնին իրենք
հոգալ: «Աւելի երանելի է տալը՝ քան թէ առնե-
լը»: Պարթ. Ի. 35:

ՄԱՍԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՄԱՐԶԻ ԵՊԱՐԿՆԵՐԱՆ ԱՌԱՅԱԶՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շատ տարիներ առաջ Ս. օրէնյ անուն անհա-
ւատը մեծ գումար մը գրամ տուաւ, որուն շահը
տարուէ տարի Մարիկէի լեզուներուն վրայ գըր-
ուած ամենէն երեւելի հեղինակութիւններուն պի-
տի տրուէր, Գաղղիոյ Աստուծականաց զարդին
ձեռքով: Այս մրցանակը ասկից քիչ մ'առաջ Քա-
րոզիէի մը տրուեցաւ, «Փօլիկիթիմ Մարիկան»
կամ Արեւիկէ Եղեմեք անուն գրքի մը, և Արեւմա-
եան Մարիկէի մէջ խօսուած երեք լեզուներու վը-
րայ իր շինած Քրիստոնէական համար. և սա
մրցանակն անոր յարմար տեսնողներուն կողմէն,
այն հեղինակութիւններուն մէջ անտեսուած ուսմա-
նը, խեղճն և աշխատասիրութեանը վրայով բարձր
յարգական բարեմակութիւն մ'ալ տրուեցաւ ի-
րեն, մրցանակին հետ: Այսպէս անհաւատ մը
Քրիստոնէական Քարոզչութեանց կ'օգէ, և "մե-
ղաւորին ստացուածքը արդարին համար կը պահ-
ուի": Մաթ. Ի. 22:

Վերջ յիշուած Քարոզիչը Պատ. Տօթթօր Քեօլ-
լէ անուն անձն է, որ հիմա Պոլիս կըգտնուի
իրբեւ քարոզիչ Անգղիացւոց Չորջ Մէլլիքի
Սոսայիթի անուն ընկերութեան:

ՁԱՌԱՅՈՒՄ ՀԱՄԱՐ ԱՂՕԹԻ ԱՌԱՅԱԶՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անգղիոյ Անտարանական Միաբանութիւնն ա-
ռաջարկած է որ Ապրիլի 12րդ Երեքշաբթի օրը,
այսինքն երեկ, ամէն երկրի Քրիստոնէայ ծնող-
ներն իրենց զաւակներուն համար միաբանութեամբ
աղօթքի օր ընեն: Աս լուրը ուշ առած ըլլալով՝
չէինք կրնար մեր նախընթաց թուովը ծանուցանել:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տրագիզոնէն ցաւալի լուրեր ունինք: Դժբաղդ
Չերքէզները՝ որ ինչ պարագայից տակ իրենց եր-
կիրներէն կ'առ ըլլալին մեր ընթերցողներուն յայա-
նի է, խուռն բազմութեամբ հոն կը լցուին: Ան-
ցեալ ամսոյ վերջերն աս ապերձանիկ ժողովուրդէն
10,000ի չափ անոր մէջ լցուած էին:

Թիքօ կոչուած հիւանդութիւնն և ուրիշ ախտեր
անոնցմէ 3,000ի չափ զոհ տարած է Քեհակմերի
10էն 'ի վեր, ու նոյն տարածութիւն անտը՝ հասա-
րակ բնիկներուն մէջ ալ մեծապէս տարածուեր է:
Աս չարիքը ծանրակշիւ վիճակի մը մտնելով, ուրա-
խութեամբ կ'իմանանք որ Կառավարութիւնն իսկոյն
Տօթթօր Պարոնէին Տրագիզոն զակց լիակատար
իշխանութեամբ՝ որ աս վշտի դարման տանելու հա-
մար իր հարկաւոր տեսած ամէն միջոցն 'ի գործ դը-
նէ: Վիճանքն որ ինքն սկսեր է Չերքէզները
զուրք վրաններու տակ գնել, հիւանդանոցներ կ'աղ-
մէլ, մաքրող միջոցներ (Բէ-Բէ-Բէ) գործածել, գերեզ-
մանոցներն աղէկ կարգի գնել, և ամէն առողջական
միջոցներ բանեցնել, որպէս զի Տրագիզոնն ազա-
տէ իւր մէջը ճարակող պատուհասէն, և խեղճ լու-
նայիններուն վճար մեղմացնէ:

Ամիսի մը չափ առաջ Սիլիւքի մօտ Բուռլիի
սուրհանդակին հոս գալու ատենը իւր վրայ եղած
յարձակումն, ու անոր բերած 3,000,000էն աւելի
հասնող ստակի գումարներուն ալ կ'աղապատ իր գնու
մեր ընթերցողաց միտքն է: Այս յարձակումն ընդ-
ները, ինչպէս որ պիտի յիշուի, ծովապատակաց
խուռ մ'էր, որոնք նաւով մը հոն տեղի ծովուն
կերքն եկըն էին, ու իրենց կողոպտան ալ միւսնոյն
ճամբով տարեր էին: Աս բանն ըլլալէն 'ի վեր, ուս-
տիկանութիւնն ամէն ջանք 'ի գործ դրաւ չարա-
գործները գանելու, և կ'երեւի թէ իւր ջանքն յա-
ջուեցաւ: Իրենց բնութեամբը Արեւմուտ գիւղ
ու անկից Ալէնի գիւղ երթալով գտան այն նաւուն
տէրը՝ որով այն չարագործութիւնն եղած էր, ու
նաեւ իր կամակիցներէն երկուքը, ու միանգամայն
բուն այննաւն ալ ձեռք ձգեցին, զոր կողոպտուող
Բաբալեքը որոշակի ճանչցան:

Անկից 'ի վեր 11 ուրիշ Յոյներ ու Յանիցիներ
բռնած են Լըտիկէն, ու զոյգուած ստակին մէկ մա-
սը գտած են:

Անցեալ ամսոյ 29ին Անգղիոյ Դեսպան Սըր
Հենրի Պուրլօրին Տրագիզոնի ճաշ մը տուին
տեղւոյ Անգղիացի ժողովուրդը, ուր Դեսպանը
Տաճկաստանու վրայով նշանաւոր ատենախօսու-
թիւն մ'ըրաւ:

Հիմակուան Վիհհաֆա Սուլթանին տակ եղած
Բարեկարգութեան յառաջ երթալուն մէկ պատ-
մութիւնն ըրաւ, յիշելով՝ Քանձուց մօտին կ'առ
բարեկարգութիւնը, մաքրատան արոց փոփոխու-
թիւնը, եկամտաւոր խիստ շատ աւելցած ըլլալը,
պարտուող վճարումը, և թէ ցամաքային ու թէ ծո-
վային բանակներուն վերանորոգութիւնը:

Սա ալ ըրաւ թէ, Բարի նպատակներն ինքնին
միշտ յարգի նշանակութիւններունն, քանզի միա-
քը յառաջ կը տանին մեծ գործքեր կատարելու.
և աս բարի նպատակներուն համար Օսմանեան կա-
ռավարութեան վրայ կատարեալ վստահութիւն ու-
նիմ (լեցէտ, լեցէտ): Այսու ամենայնիւ, չեմ վա-
րանիք ըսելու թէ, կը վստահմ որ Տաճկաստանու
իրականապէս լաւանալուն երեք չընար վստա-
հացուիլ, մինչև որ բոլոր իր դատաւներուն մէջ ար-
եօթնութեանց բոլորովն նոր դրութիւն մը չհաս-
տատուի (լեցէտ, լեցէտ): Այն պաշտօնականներ
որ անցեալները բոլոր այն դաւաճանելը պարանգան,
ժամանակաւոր օգուտ շատ բըն. բայց բրած օգուտ-
նին՝ միայն ժամանակաւոր պիտի ըլլայ, եթէ զի-
պուստական պաղաւթը մշտնջենաւոր վերաւանջու-
թեան մը չգարծուի: (Շրափահարութիւն):

ԱՐՏԱԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՄԵՐԻԿԱՆ. Ըմբռնկայէն փոստայով եկած լուրերը մինչև Մարտ 19 կը հասնին: Այսին ամսոյն միջոցին մեծ ճակատամարտ մ'եղած է, թէպէտ բանակները մեծ շարժումի մէջ են:

Գաշնակիցք Ֆլորիստայի ներքերուն վրայ արշաւանք մ'ըրին, ու իրենց նպատակը մասամբ իւրեկատարելէն յետոյ պաշարուեցան և ստիպուեցան ետ փախչիլ պատամարտ մեծ զօրութենէ մը, որոնք Չարլսթընէն ու Սալանայէն զրկուած էին այն նպատակաւ:

Ըստամբ զօրապետ Լօնկսթրիթն Պատիպուեցաւ Երեւելան թէնէսիէն ելլել, ու հիմա Վերջինիս քաջուած է:

Գաշնակից զօրաց հեծելազօրներու մեծ խումբ մը Վերջինիս մէջ ապստամբաց ի զօրապետին տակն եղած ամբողջ բանակին շուրջը պտտեցաւ, ու մինչև Ռիչմոնտի արուարձաններն երթալով քաղքին մէջ պայթող գնդակներն նետելու չափ բաւական մօտ գնաց: Ըստ մը ապստամբաց բանակի միջերը ու անոնց գլխաւոր երկաթուղիներէն բաւական մղոն տեղ աւերեց, և ապահովութեամբ Գաշնակցաց խումբերուն դարձաւ:

Ֆարրալիւթ ծովապետին նաւատորմիցը Սօպիլէ քաղաքը պաշտպանող բերդերուն վրայ յարձակեցաւ, և վերջին լուրերուն նայելով կը ուզեցին զանոնք:

Գաշնակցաց երկու մեծ բանակ Սիսիփիփի նահանգէն անցնելով հաղորդակցութեան միջոցներն աւերեցին՝ երկաթուղիները և կամուրջները կործանելով, և ապստամբներուն համար պատրաստուած շատ մը հօտեր և ուրիշ պաշարներ բնաջնջընելով: Ես բանակներէն մէկը որ Էրման զօրապետին հրամանին տակն էր, 30,000 հոգիէ բաղկացեալ էր: Ասիկա Սիսիփիփիին ու Էլապամային կեդրոնէն անցնելով քանի մը հարիւր մղոն տեղ քալեց, ու միայն 120 հոգիի կորուստով Վերջինիս դարձաւ:

Հիւսիսային զօրապետներէն ամենէն յաջողակն եղող Կրանթ զօրապետը՝ մեծ զօրապետ (Կրանթ) անուանեցաւ:

Վերջապէս Գաշնակի պատերազմի բացուիլն Հիւսիսայինց բոլորովին անյաջող չեղաւ, քանի որ հարաւայինք իրենց կորսնցուցած երկիրներէն բընաւ մէկը վերստին ձեռք ձգելու յաջողած չին, այլ Գաշնակցաց մէկ բանի արշաւանքէն ծանր կորուստներ կրած են: Ըստու ամենայնիւ դեռ իրօք որոշիչ բան մը տեղի ունեցած չէ:

Ընդհանու. Հէֆֆիլտի ու անոր շրջականներն և զող տեղերուն բնակեացը վրայ սարսափելի վիշտ մ'եկաւ: Ընցեալ ամսոյ 11ին Ուրբաթ գիշեր Հէֆֆիլտի Երեւելան կողմի լեռներուն մէջն եղած մեծ աւազանի, որ գրեթէ երեք հարիւր արտավար (սօ-նի-ս) մեծութիւն ունէր, մէկ մղոն երկայնութիւն, և 114,000,000 խորանարդ ոտք ջուր պարունակելու համար շինուած էր, յանկարծակի փականքը պայթեցաւ, և ջուրը մօտերն եղող լեռներուն նեղ պարանոցներն ի վար յորդելով վարի ձորերը ծածկեց, ու նոյն իսկ Հէֆֆիլտ վազելով ճամբուն վրայ 250 հոգի, ու կէս միլիոն լիբայէն աւելի արժէք ունեցող ստացուածք կորսնցուց: Ըստ վրէժի հետ եղած սարսափը խիստ մեծ եղաւ, սա պատճառաւ որ աս գէպը գիշերուան խիստ հանդարտ ժամանակը հանգիպեցաւ, երբ ժողովուրդն ամբողջ օրուան մը ծանր ախտաւթներէն ետքը հանգիստ քնոյ մէջ թաղուեր էին, հարիւրաւորներ՝ որոնք հանգստանալու գացեր էին կատարելապէս վատահաս ըլլալով որ առաւօտեան լոյսին հետ իրենք ալ պիտի ելնէին, մէկ մ'ալ չարթնցան: Իրենց ինչքն, իրենց բնակարանն ու ամեն իրենցն եղած բանը՝ և բուն իսկ իրենց մարմինն ալ զօրաւոր հեղեղէ մը քշուած տարուած ըլլալով: Ըստ ձորերուն մէջն եղած խաղաղիկ գիւղերն ու միայնիկ ագարակներն իրերիս երեսէն ջնջուեցան, և իրենց ժամանակաւ կեցած տեղն յայտնի ընող ուրիշ բան մը մնացած չէ, բայց միայն մէկ երկար, ցած, թուխ գեղ մը՝ հեղեղով բերուած. տեղ տեղ թօթափած ու առանց ճիւղերու ծառ մը աւերակին մէջէն ցցուած ըլլալով, կամ միայնիկ պատ մը երեւնալով ուր առաջ երեւելի տուն մը կեցած էր:

— Ընդհանու. Ժողովուրդեան հանրամարտացուց վրայ

ունեցած համակրութիւնը կ'երևի թէ օր քան զօր կ'աւելնայ: Հիւանդ և վերաւորեալ հանրամարտացուց համար բացուած ստորագրութիւնները հաղարներու հասան, ու շարունակ ալ կ'ըլլան: Կառավարութեան սա փափաքն արժանաւոր սեպուած է որ եթէ նար է, խաղաղութիւն պահուի. բայց առհասարակ սա տպաւորութիւնը տարածուած է թէ ուրիշ Տէրութիւններն իրենց խաղաղութիւն կ'ընեն. հասարակութեան միտքը կ'ստեղծ մ'իկան է թէ Ընդհանր իրեն վայելած չափով ազդեցութիւն չեանցընեն աս գործին նկատմամբ, ու շատ եռանդկայ Գաղղիական դաշնակցութիւնը նորոգելու, սա զաղապարով որ աս երկու Տէրութիւնները արդիւնաւորապէս միութեամբ գործեն հանրամարտանապատիւներու, և Բրուսիոյ ու Էստրիոյ անիրաւ յարձակմունքը զսպելու: Ըստ դժգոհութիւն կայ հիմակուան պաշտօնեաներէն: Ըստ հաւանական է որ անոնք վերցունին, ու թագուհւոյն Գերմանիոյ հետ ունեցած համակրութիւնը մտիկ չենելով Ընդհանր աս պատերազմին միջամուխ ըլլայ:

ԳԱՂՂԱՆ. Կառավարութիւնը շատ դժգոհ է Սիսիփիէն-Բաթէին և Սիսիփիէն փարիզի համար ընտրուելուն, որոնք 1848ի յամանակաւոր Կառավարութեան անդամներն էին: Ես շատ վըհատած է Կառավարութիւնը՝ տեսնելով որ առաջ իր ամենէն հաստատուն բարեկամն եղող Պարոն տը Դուլէնէն ալ Հակառակութեան կողմէն եղող ընտրելաց մէջն է: Ըստ անձն էր որ Զինաստանի Գաղղիացի հրամանատար Բալիքաս Կոմիսն համար Կայսեր խնդրած եկամուտին դէմ տեղեկագիր մը շինեց, որուն պատճառաւ իր պաշտօնէն հանուեցաւ:

Սիսիփիէն-Բաթէին այն երեւելի յամանակաւոր Կառավարութեան անդամներէն մէկն էր, ու անկից ի վեր անոր միւս անդամներուն նման Կառավարութեան կասկածանացը տակն էր: Կառավարութիւնը շարունակ այնչափ իր ետեւէն ինկած էր որ մինչև անգամ իր տունն ալ մտաւ ու թուղթեր տակն ու վրայ ըրաւ: Ստիկանութիւնն իր տունը մանկուն համար սա պատճառաւ ցուցուցին թէ ապօրինաւոր ժողով մ'ըրեր էր տունը. բայց հոն դանուողներն իր անձնական բարեկամներն էին, որոնք իր ընտրութեանը համար ժողովուրդն էին՝ Ստիկանութեան գլխաւորին գիտալով, ու կ'ըսուի նաեւ թէ անոր կատարեալ հաւանութեամբ: Ըստ գէպէն ազդեցելով քանի մը ժողովներ եղան՝ զորոնք ստիկանութիւնը ցրուեր է:

Սիսիփիէն-Բաթէին փեսան Սիսիփիէն, բոլոր Գաղղիական պարունակող ընտրողական ընկերութեան մը գլուխն ըլլալու յանգանքով բռնուելով Տեղեկութեան Գառաւորին (Դի-Է-Կոմիսսի-Կոմիս) անդին տարուեցաւ: Ստիկանութեան գիտուողները Սիսիփիէն-Բաթէին տունէն ընտրողական ժողովը ցրուած առեկնին՝ հոն թուղթեր փնտռելով 60 կամ 80ի չափ նամակներ տարեր էին, որոնց մէջ իր ընտանեաց անդամներուն հետ շատ մը անձնական թղթակցութիւններ կային, և կ'երևի թէ աս յանգանքն այն թուղթերուն վրայ հիմնուած է:

— Ըստ օրերս չորս Խաղաղի փարիզի մէջ դատաւարաւորեցան, Կայսրին կ'անցըր զաւաճանութիւն ընկերուն համար, և դատին տունն ըսուեր է թէ Ընդհանր Կառավարութեան անդամներէն մէկն իրենց աս միտքին կերպով մը կամակից է ելեր: Բայց և այսպէս Ընդհանր չենդուեց աս խօսքը:

ՏԱՆԻՄԱՐՔՆԵՐ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Որչափ որ Ընդհանր կը ջանայ Գերմանիոյ և հանրամարտայի մէջ խաղաղութիւն ընել, պատերազմը տակաւին կը շարունակէ ու Եւրոպայի վիճակն ամէն օր աւելի վտանգաւոր կ'ըլլայ:

Ըստրիոյ և Բրուսիոյ գունդերը հիմա զրեթէ բոլոր հանրամարտան գրաւած են, բաց ի կղզիներէն. և այն տեղի բնակեացը հետ այնպէս կը վարուին, որպէս թէ յաղթուած ժողովուրդ մըն են անոնք, ու կը ստիպին զանոնք որ հոն մնան ընտանեկան մեծաբանակ պաշար ու ստակ տան. և եթէ անոնք իրենց Կառավարութեան որ և է հանձնագրութիւն մը ցուցնեն, խիստ սոսկալի ու վերջնական պատժով կը պատժեն զանոնք:

Թէպէտեւ հանրամարտայից այսպէս խռոված են թշնամոյն շտապարութեամբ, բայց կ'երևի թէ

որոշած են ամենէն վերջին ճիգով իրենց երկիրը պաշտպանել: Երկու զօրաւոր պարսպապատ քաղաքները, Տիւրէնի և Ֆրէսկոնիսիան, դեռ իրենց ձեռքն են, որոնց հետ կ'ընեն ծովով հաղորդակցութիւն ընել: Ըստ տեղերէն երկարատեւ ու մեկնուած թեանց և վհատեցուցիչ յարձակմանց դէմ զինով զանոնք ետ մղեցին՝ Գերմանացուց կողմէն ծանր կորուստներով:

Ես ծովու վրայ եղած ճակատամարտի մը մէջ ալ Բրուսիոյ նաւատորմիցը փախցուցին:

— Կատերազմի գաղտնի ընդունուած վերջին լուրը կը ծանուցանէ թէ յարձակող գունդերն երկու օր Գրէտէրիսիան ու մեկնուեցին յետոյ հեռացեր են անկից, առանց կարողանալու այն տեղը ձեռք ձգել: Հարձակումը ողբալի արդիւնք ունեցաւ, քաղքին կէսն այրած ըլլալով:

Մարտի 27ին Տիւրէնի վրայ յարձակում մ'եղաւ, բայց ամենայն զօրութեամբ ետ մղուցաւ:

— Ընտրայէն Կարիւ 2 թուով եկած լուր մը կը ծանուցանէ թէ Ընդհանր առաջարկած դեպքանախորհրդին որոշակի հաճութիւն տրուած չէ: Հեռագրական թիւով մը կ'իմանանք թէ, կ'ըսեն, յոյն լուրը, Գաղղիոյ Կայսրն հիմա կ'ուզէ որ մէկ մշտնջենաւոր և խաղաղական կարգադրութեան մը գաղա իրեն միմիայն միջոց՝ Հէղուսիի և Զօլթալի ժողովուրդին խորհուրդը հարցունի:

— Կարիւ 5ին եկած հեռագրաւորը կ'ըսէ թէ 1852ի Գաշնակցութիւնն ընդունող բոլոր Տէրութիւններն ընդունեցին գեապանախորհրդը՝ հանրամարտայի և Գերմանիոյ խնդրոյն կարգադրութեանը համար: Գերմանական Դիպլոմը դեռ պատասխան տուած չէ:

— հանրամարտայի Բիլտտալը (Կոնցրէրացի) Մարտի 22ին գոցուեցաւ: Գահէն եղած ատենախօսութեան պիտաւորեցին հետեւեալն է. — Սիսիփիէն զեռ միջակ ենք, և չենք գիտեր թէ Եւրոպան մէկ զի գէմ եղած անիրաւ գործոց վրայ որչափ ատեն անտարբերութեամբ պիտի նային: Կաղաղութիւնը ձեռք բերելու ծառայող ամեն բան ընելու պատրաստ ենք, բայց թշնամին դիմադրու է՝ որ գեռ հետի է այն ժամանակը, որ ատեն պիտի սպիպուինք մեզ խոնարհեցնող խաղաղութեան մը գլուխը: Ըստ է թագաւորին հրաժարական ողջոյնը ձեռքին:

ՀԱՌԿԱՅԻ ԳԻՆԵՐ

100 զուրու լիբա:

ԴԻՍԿԵՆ ՄՏԱԾ ԱՊՐԱՆԵ		ԴԵՆԵՐ
Խաղիկ Ռիօ եւ Գափօ	100 Հիլ	1080
" Մառթին եւ Սէյլան	" "	1120
Շաքար գլ. (սէլ)	Կանգար	
Անգլ.	գլուխ	250
"	Փոշի	210
Հոլ. և Գէլ.	Գլուխ	230
"	Փոշի	210
Գաղղ.	Գլուխ	"
"	Փոշի	"
Անագ (խալ)		
Պղպեղ (սէլ)	Հիլ	
Լեղակ (սէլ)	Գէնիլալ	120—130
"	Մառա	50—70
Որգան կարմիր (սէլ) տեսակ Ե.	"	"
"	" Բ.	"
"	Խոնաւ	"
Թէյ (2այ) Բուս.	"	40
Անգլիոյ	"	60
Սի.	"	18
Անուշառ (սէլ)	"	"
Պղպեղ (2սէլ)	Կանգար	140—160
Կաղար (Գոլլա)	Հիլ	4
Թիթեղ (թէլ)	Հիլ	265—270
Ջիւր տախտակ	Հիլ	4 30—5
Երկաթ Եւր. ձողաձեւ	Կանգար	56—58
"	Բեւեռցու	60—62
"	Տախտակ	85—95
"	Բոլորակ	85—90
"	Ռուսիոյ	"
Գարֆիսա	Վարիւ	
Տոնուր (սէլ)	"	
Կաշի (սէլ)	Հիլ	30—32
Սրաւմաշէթ Վէննա	"	20—22
"	Թիթեղ եւ Գաղ.	14—15
Բամպակ բանուած		
Թիւ 8	14	38—40
12	20	44—45
16	24	50
20	30	55
Անիւ	8	14
12	20	46
16	24	"
20	30	"